

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa Narodowego Funduszu Zdrowia w W.

przeciwko S. W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 września 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 19 czerwca 2019 r., sygn. akt [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powoda na rzecz pozwanego koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 2700 (dwa tysiące siedemset) zł.**

UZASADNIENIE

Powód Narodowy Fundusz Zdrowia w W. domagał się zasądzenia od pozwanego S. W. kwoty 66.847,05 zł z ustawowymi odsetkami z tytułu zwrotu kosztów refundacji leków przepisanych przez pozwanego, będącego lekarzem dla siebie (*pro auctore*) oraz członków rodziny (*pro familia*) w oparciu o stosowną umowę zawartą przez strony.

Wyrokiem z dnia 27 czerwca 2012 r. Sąd Rejonowy [...] w W. uwzględnił powództwo, a Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 30 kwietnia 2013 r. oddalił apelację pozwanego. Wskutek skargi kasacyjnej pozwanego, Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 14 listopada 2014 r. uchylił wyrok Sądu Okręgowego i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Po ponownym rozpoznaniu apelacji pozwanego, Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 2 kwietnia 2015 r. uchylił wyrok Sądu Rejonowego i sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Po ponownym rozpoznaniu sprawy, wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2018 r. Sąd Rejonowy [...] w W. oddalił powództwo w całości. Zaskarżonym wyrokiem z dnia 19 czerwca 2019 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację powoda. W związku ze skargą kasacyjną powoda od tego wyroku przypomnienia wymaga, że skarga ta jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych)

kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Powód oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przyczynach objętych art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Istotne zagadnienie prawne dotyczy tego, czy lekarz, działający w latach 2006-2010 w ramach zawartej z Narodowym Funduszem Zdrowia- na podstawie art. 34 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych - umowy na wystawianie refundowanych recept *pro auctore* i *pro familia* był zobowiązany do prowadzenia dokumentacji medycznej, do stosowania przy ordynacji lekarskiej art. 4 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty oraz Charakterystyk Produktów Lekniczych.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i orzecznictwa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu Sądowi Najwyższemu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, nie publ.), przedstawić pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazać zasadność preferowanego sposobu jego rozstrzygnięcia, a także wadliwość rozwiązania postawionego problemu przez Sąd drugiej instancji w zaskarżonym wyroku.

Przystępując do oceny tej przyczyny kasacyjnej, należy w pierwszym rzędzie podnieść, że sprawa była już przedmiotem oceny prawnej Sądu Najwyższego w wyroku kasatoryjnym z dnia 14 listopada 2014 r. (I CSK 633/130), w którym wskazano, że podstawą roszczenia powoda są przepisy o odpowiedzialności odszkodowawczej za nienależyte wykonanie przez pozwanego łączącej go z powodem umowy, co wymaga oceny, czy w stanie faktycznym sprawy ziściły się kodeksowe przesłanki tej odpowiedzialności pozwanego. Sąd Najwyższy podniósł,

że tylko w sytuacji, w której wadliwe prowadzenie przez powoda dokumentacji medycznej pozostawałoby w adekwatnym związku przyczynowym z wadliwym wystawianiem przez niego recept, powodującym, że refundowane leki i świadczenia medyczne otrzymałaby osoba do nich nieuprawniona, objęte pozwem żądanie zwrotu przez pozwanego równowartości tych leków można byłoby uznać za uzasadnione. Zgodnie z art. 398²⁰ zd. 2 k.p.c., nie można oprzeć skargi kasacyjnej od orzeczenia wydanego po ponownym rozpoznaniu sprawy na podstawach sprzecznych z wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy. Oznacza to, że wykładnią prawa dokonaną w sprawie przez Sąd Najwyższy jest związany nie tylko sąd, któremu została ona przekazana (art. 398²⁰ zd. 1 k.p.c.), ale także podmiot wnoszący skargę kasacyjną, a w konsekwencji - również Sąd Najwyższy rozpoznający taką skargę. Związanie to dotyczy wykładni prawa dokonanej w ramach rozpatrywania zarzutów kasacyjnych (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2007 r., III CSK 141/07, nie publ., z dnia 6 maja 2009 r., II CSK 668/08, nie publ., z dnia 26 marca 2014 r., V CSK 284/13, OSNC 2015, Nr 3, poz. 37, z dnia 24 kwietnia 2014 r., III CSK 319/13, nie publ., z dnia 7 kwietnia 2016 r., II CSK 230/15, OSNC-ZD 2017, Nr 4, poz. 60 i z dnia 12 września 2018 r., II CSK 658/17, nie publ.).

Rozważając na tym tle przedstawione zagadnienie prawne dotyczące obowiązku prowadzenia dokumentacji medycznej w stanie prawnym obowiązującym w latach 2006-2010 przez lekarza – stronę zawartej z NFZ umowy upoważniającej do wystawiania refundowanych recept *pro auctore* i *pro familia*, stwierdzić należy, że skarżący nie wykazał, aby to zagadnienie miało znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wynika bowiem, że Sądy orzekające uznały ostatecznie, iż powód nie wykazał, że refundowane leki wypisywane przez pozwanego trafiły do osób nieuprawnionych lub że były ordynowane niezasadnie. W okolicznościach sprawy nie było podstaw do przyjęcia, że wadliwe prowadzenie przez pozwanego dokumentacji medycznej pozostawało w adekwatnym związku przyczynowym z wadliwym wystawianiem recept i otrzymaniem leków refundowanych przez osoby do tego nieuprawnione. W konsekwencji Sądy te przyjęły, że powód nie wykazał przesłanek odpowiedzialności pozwanego z tytułu nienależytego wykonywania

łączącej strony umowy, zgodnie z wykładnią dokonaną przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 listopada 2014 r.

Na gruncie przedmiotowej sprawy nie zaistniała także potrzeba rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy kolejnych wskazanych przez skarżącego zagadnień dotyczących obowiązku stosowania przez lekarza przy ordynacji lekarskiej art. 4 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty oraz kierowania się Charakterystykami Produktów Leczniczych. Nie kwestionując wagi wskazanych wątpliwości jako abstrakcyjnych problemów prawnych, skonfrontowanie ich z motywami zaskarżonego orzeczenia, nie pozwala na przyjęcie, że problemy te rzeczywiście w tej sprawie powstały. Motywy uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego nie dają podstaw do przyjęcia, aby obowiązek wykonywania zawodu lekarza zgodnie ze wskazaniami aktualnej wiedzy medycznej, zasadami etyki zawodowej i należytą starannością był kwestionowany lub aby był kwestionowany obowiązek przepisywania leków zgodnie z Charakterystykami Produktów Leczniczych. Wręcz przeciwnie, przeprowadzono obszerne postępowanie dowodowe obejmujące w szczególności opinie biegłych na okoliczność zasadności przyjmowania przez pozwanego leków przepisanych przez pozwanego dla niego samego (biegli z zakresu chorób wewnętrznych i kardiologii) oraz na okoliczność wskazania, czy dokumentacja medyczna prowadzona przez pozwanego wskazuje na zasadność ordynacji leków przepisywanych przez pozwanego (biegły z zakresu farmakologii). W konsekwencji należy uznać, że zagadnienia prawne przedstawione we wniosku o przyjęcie skargi nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, a zmierzają jedynie do zakwestionowania wniosków płynących z tych opinii oraz opartych na nich orzeczeń Sądów *meriti*.

Skarżący argumentował także, że skarga jest oczywiście uzasadniona. W uzasadnieniu przywołanej przyczyny kasacyjnej, podniósł, że mimo oczywistego braku zasadności przepisania przez pozwanego dla siebie leków, Sądy obu instancji błędnie uznały, że pozwany lekarz wykonywał umowę w sposób prawidłowy. Usunięcie zaskarżonego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym, ze względu na błędną ocenę i wręcz manipulację przez Sąd drugiej instancji opinią biegłego, co stawia pod znakiem zapytania bezstronność sądu

i świadczy o ewidentnym oraz rażącym uchybieniu tego Sądu. Kolejnym ewidentnym uchybieniem jest według skarżącego oddalenie powództwa ze względu na brak wykazania przez powoda zasadności refundacji leków, przy jednoczesnym przyjęciu, że większość leków była zaordynowana zasadnie. Poważnym uchybieniem Sądu drugiej instancji było także wskazywanie, że pozwany lekarz nie miał obowiązku prowadzenia dokumentacji medycznej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 30 lipca 2001 r. w sprawie rodzajów indywidualnej dokumentacji medycznej, sposobu jej prowadzenia oraz szczegółowych warunków jej udostępniania (Dz. U. Nr 83, poz. 903). Powołanie się na przyczynę kasacyjną, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., obligowało do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia konkretnych, przytoczonych we wniosku przepisów prawa materialnego lub procesowego, naruszenia dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub dokonywania jej poszerzonej analizy. Zastrzeżenia wymaga także, że stosownie do powszechnie aprobowanego w orzecznictwie i nauce prawa poglądu, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230).

Skarżący nie uczynił zadość tym wymaganiom. Po pierwsze, we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnieniu nie zostały wskazane konkretne przepisy prawa materialnego lub procesowego, których rażące naruszenie miałyby doprowadzić do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Po drugie, skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uzasadnieniem zaskarżonego wyroku, nie potwierdza tezy powoda o ewidentnej wadliwości zaskarżonego orzeczenia, której stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Z treści uzasadnienia wniosku wynika, że - przynajmniej częściowo - oczywistą zasadność skargi kasacyjnej skarżący powiązał z zakwestionowaniem przeprowadzonej przez Sądy orzekające oceny zebranego materiału dowodowego

i dokonanych ustaleń faktycznych. Tymczasem, zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być ustalenia dotyczące faktów, a przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego wyroku (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Mając na uwadze względy wyżej omówione w odniesieniu do przedstawionych zagadnień prawnych, nie można również przyjąć, że skarżący wykazał, że wskazane uchybienia doprowadziły do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, tym bardziej wobec szczególnych okoliczności niniejszej sprawy, które skarżący pomija.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.).